

celém Balkáně a s ním související bezpečnostní aspekty. Srozumitelná, nenáročná a stručná publikace je využitelná pro široké spektrum čtenářů. Kniha obsahuje i malý slovníček, který i navzdory několika chybám spolu s celým výkladem makedonské historie zajisté pomůže i nezavěšenému a zvědavému turistovi dobře se orientovat v makedonském prostředí a pochopit některá jeho specifika.

Tereza Fantlová

Marès, Antoine, ed. ***Culture et politique étrangère des démocraties populaires***. Paris: Institut d'études slaves, 2007. 239 s.

Sborník vychází ze tří konferencí konaných v Praze v květnu 2000, v Berlíně v červnu 2001 a v Paříži v listopadu 2005. Vznikl pod vedením Antoina Marèse, ředitele Institutu slovanských studií v Paříži a vedoucího katedry středoevropských dějin na Université de Paris-Sorbonne. Kniha se zabývá kulturou a zahraniční politikou šesti zemí východního bloku, které jsou autory souhrnně označovány jako „lidové demokracie“ (NDR, Polsko, Československo, Maďarsko, Rumunsko a Bulharsko) a pokrývá období od konce druhé světové války až po osmdesátá léta dvacátého století. Sborník si klade za cíl poznat lépe společnost ve zmíněných lidových demokraciích a na jejich příkladu pak analyzovat vztahy mezi Východem a Západem, ale také mezi Moskvou a jejími satelity.

Všechny příspěvky mají společné, že jsou založeny na archivním výzkumu a k tématu každého z nich, kromě příspěvku o bulharské kulturní zahraniční politice, je připojena bibliografie. Jinak se však zpracování jednotlivých zemí velmi liší, a to jak rozsahem, tak i tematicky. Zatímco Rumunsku je věnován jeden příspěvek Iriny Gridan věnující se rumunské diplomacii v padesátých a šedesátých letech dvacátého století, příspěvkem k Bulharsku je práce Svetly Moussakove o kulturní zahraniční politice v sedmdesátých a osmdesátých letech. Také lze na mnohých příspěvcích pozorovat silné francouzské zaměření. Například k Polsku jsou zde publikovány dvě studie, přičemž obě napsala Maria Pasztor a obě se zabývají polsko-francouzskými kulturními vztahy. První z těchto příspěvků, který se vedle kultury zabývá i vědeckými vztahy, se věnuje období 1944–1950, druhý z textů této autorky analyzuje léta 1954–1970. V případě NDR se jedna ze dvou studií také zabývá vztahem k Francii. Jedná se o příspěvek Christiana Wenkela zaměřený na postoj Francie a Francouzů ke kulturní činnosti NDR a východoněmecké kultuře. Druhým příspěvkem věnovaným NDR je práce Pierra Jardina o cílech a nástrojích východoněmecké kulturní činnosti v zahraničí. K Československu napsali příspěvek Antoine Marès, analyzující kulturu a zahraniční politiku v letech 1948–1968, a Petr Zídek, který popisuje vztah Československa a Třetího světa v padesátých a šedesátých letech.

tých letech. Nejvíce prostoru sborník věnuje Maďarsku. Dvěma pracemi přispěl Gusztáv D. Kecskés, a to charakteristikou maďarské zahraniční politiky od roku 1945 do roku 1990 a s tím souvisejícím příspěvkem o aktuálním stavu výzkumu maďarské zahraniční politiky ve výše uvedeném období. Kecskéovy práce jsou jedinými příspěvky ve sborníku, které pokrývají celé období komunistické vlády. Anikó Macher přispěl studií zabývajících se kulturní zahraniční politikou Maďarska v letech 1957–1963.

Sborník je tedy volnějším propojením příspěvků o „lidových demokraciích“, které spojuje buď téma zahraniční politiky nebo kultury. Jednotliví autoři však popisují různá období a různá témata, někdy i hodně specifická (i když zajímavá), jako např. Zídkův příspěvek. Proto ne všechny příspěvky splňují výše uvedené cíle sborníku. Sborník tak nemůže sloužit jako univerzální učebnice o kultuře a zahraniční politice těchto šesti zemí. Příspěvky jsou však kvalitně zpracované a výhodou je, že autoři jsou znalí jazyka země, o které píšou (což není v případě francouzských publikací o středovýchodní Evropě vždy samozřejmostí), a mohli tedy k jejich zpracování využít také místní archivní prameny.

Michaela Kůželová

Brjuno, P. – Vel'mot, F. Š. – Vernik, O. *Meždunarodnoje pravo i nezavisimost'* PMR. Bendery: Poligrafist, 2007, 175 s.

Charakter této knihy předurčuje již to, že jejími autory jsou výlučně právníci – P. Bruno je poradcem mezinárodního soudu v Haagu, F. Ch. Velmot je představitelem právního zastoupení republiky Kongo ve Francii a O. Vernik učí právo na kyjevské univerzitě Tarase Ševčenka. Kniha se snaží posoudit právní nárok Podněstří na vlastní státnost a tím následně upozornit na nejednoznačnost mezinárodního práva v oblasti práva národů na sebeurčení. Autoři vyjadřují lítost nad tím, že světové dění je mnohem více ovlivňováno konkrétními zájmy velkých a silných hráčů než jasnými pravidly hry. Tím ostře kritizují evropské a mezinárodní instituce za používání „dvojích standardů“. V daném případě za to, že v rámci rozpadu SSSR (ale i např. Jugoslávie) měly právo na sebeurčení jen národy bývalých sovětských republik, a nikoliv národy autonomií či jiných oblastí. Sám fakt existence neuznaných republik podle autorů ukazuje ne na to, že v mezinárodním právu existují jakési vnitřní rozpory, ale na to, že vedoucí političtí hráči se mezinárodním právem prostě neřídí, že nerespektují rovnost národů a interpretují mezinárodní právo jak se jim to zrovna hodí. Upozorňují na to, že již od třicetileté války je jedním z hlavních předpokladů nezávislosti státu jeho suverenita, tedy výlučná schopnost vymáhat právo na svém území. Následně probírají mezinárodněprávní teorie a akty OSN